

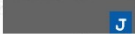

Commissaris van de Koning
in de provincie Fryslân

Kabinet

Syn Eksellinsje de hear H.M. de Jonge
Ministearje fan Ynlânske Saken en Keninkryksrelaasjes
Postbus 20011
2500 EA DEN HAAG

Ljouwert, 8 maart 2024
Ferstjoerd:

Ús kenmerk : KAB 02204089
Ôfdieling : Kabinet kommissaris van de Kening
Behannele troch : J
Taheakke(n) : 1
ûnderwerp : Ôfskrift fan it amtsberjocht oangeande de sichtberens fan it Frysk yn'e iepenbiere romte

Rju achte hear de Jonge,

Graach stjoer ik ik jo ta kundskip in ôfskrift fan it amtsberjocht dat ik op 7 maart 2024 oan de minister fan Ynfrastruktuer en Wettersteat oerlange haw oangeande de sichtberens fan it Frysk yn'e iepenbiere romte.
Fansels bin ik ree om jo neiere taljochting te jaan oer it amtsberjocht, as jo dat winsklik of needsaaklik achtsje.

 J
Mei rju achting,

drs. A.A.M. Brok

Syn Eksellinsje de hear M.G.J. Harbers
Ministearje fan Ynfrastruktuer en Wettersteat
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

FERTROULIK / AMTSBERJOCHT

Ljouwert, 5 maart 2024

Ús kenmerk : KAB 02203900
Ôfdieling : Kabinet kommissaris fan de Kening
Behannele troch :
Taheakke(n) : gjin
ûnderwerp : Sichtberens fan it Frysk yn'e iepenbiere romte

Rju achte hear Harbers,

Graach freegje ik jo oandacht foar de sichtberens fan it Frysk yn'e iepenbiere romte. De provinsje Fryslân ferfollet as Taalskipper in aktive rol yn it útdragen en tafersjoch hâlden op it brûken fan de Fryske taal. Dy rol is mei it Ryk ôfpraat yn de BFTK as útwurking fan in fersyk fan de minister fan Ynlânske Saken. Tegearre mei it Ryk hat de provinsje in mienskiplike ferantwurdlikens en de soarchplicht om de Fryske taal te befoarderjen. Sûnt 2014 is dit ferankere yn de Wet gebrûk Fryske taal.

It Frysk is de memmetaal fan de helte fan de Fryske befolking en it is dêrom fan grut maatskiplik belang dat it Frysk rûnom sichtber is yn Fryslân. De provinsje set yn op de sichtberens fan de taal om't it ien fan ús offisjele talen is. Dat betsjut dat it yn formeel gebrûk en uteringen ek lykweardich as it Nederlânsk brûkt wurde moatte soe. Yn de praktyk binne de uteringen yn de iepenbiere romte nammentlik net yn it Frysk, mar hast allegear yn it Nederlânsk. De erkenning as 'offisjele taal' is der wol, mar yn de praktyk slacht it Nederlânsk altyd foar master op en is der feitlik mar ien offisjele taal. Dêrneist draacht sichtberens fan it Frysk tige by oan de fitalens fan de taal. De provinsje stipet al in skoft inisjativen om it Frysk, bygelyks op strjitte en by diken del, sichtber te meitsjen, mar fan funksjonele en folsleine sichtberens is noch gjin sprake. Op dat mêd soe de provinsje graach gearwurkje mei jo Ministearje.

De provinsje fynt de sichtberens fan it Frysk yn'e iepenbiere romte tige wichtich. Sa is der op 2 maart 2021 troch it kolleezje fan Deputearre Steaten besletten dat de provinsje ynsette sil op folsleine en funksjonele sichtberens fan it Frysk yn ûnder oare de publike romte. In jier letter, op 25 april 2022, is nei oanlieding fan Twadde-Keamermoasje 35570-VII-75 troch it Ryk en de provinsje it Sichtberensakkoart ûndertekene dêr't nochris ynset wurdt op de sichtberens fan it Frysk yn de iepenbiere romte. As lêste sil sichtberens ek in wichtich punt fan omtinken wêze yn de nij te ûndertekenen Bestjoersôfspraak Fryske Taal en Kultuer 2024 – 2028 (BFTK).

De provinsje, de gemeenten yn it Fryske taalgebiet, mar ek it Ryk binne belangrike spilers oangeande de sichtberens fan it Frysk. It Ryk beheart nammentlik faak iepenbiere saken dêr't it Frysk idealiter sichtberder wurdt. Tink dêrby oan iepenbiere ynstellings mar ek yn it ferkear en ynfrastrukturele ynrjochting. Mei bygelyks twatalige Frysk-Nederlânske ferkearsbuorden soe it Frysk funksjoneel, konsistint en konsekwint sichtber wêze foar elkenien rûnom yn de provinsje. De provinsje wol dêrom graach ynsette op de ferfrysing fan de ynfrastuktuer yn Fryslân.

By it realisearjen fan de winsk ta ferfrysing, moat út soarte rekken hâlden wurde mei mooglike effekten op de ferkearsfeiligens. Meartalige ferkearsbuorden soargje yn oare regio's dêr't meardere nasjonale talen binne, lykas Wales en Ierlân, net foar ûnfeilige situaasjes op 'e dyk. Yn Skotlân hat út ûndersyk bliken dien dat de yntroduksje fan meartalige ferkearsbuorden net soarge foar in feroaring yn it tal ûngelokken. Dêrneist ha meardere wittenskiplike stúdzjes konkludearre dat twatalige ferkearsbuorden in minimale kâns ha om de ferkearsfeiligens te beynfloedzjen.

Al hielendal as de ferfrysing fan de ynfrastuktuer op in konsjinsjeuze wize bart, sil it dus net soargje foar gefaarlike situaasjes op 'e dyk. Sa is it bygelyks wichtich dat de buorden standerdisearre wurde en dat der goed neitocht wurdt oer hoe't de talen presintearre wurde. Dat betsjut bygelyks dat de buorden rûnom yn Fryslân itselde binne, dat de talen typografysk ferskille en der goed rekken holden wurdt mei it tal ynformaasje op de buorden.

De ferkearsbuorden yn 'e provinsje Fryslân binne ûnder behear fan it de provinsje, gemeenten en it Ryk. Dy trije partijen, yn it bysûnder it Ryk, hawwe in wichtige rol yn de ferfrysing fan 'e ynfrastuktuer. Dêrom wol ik graach de suggestje dwaan om tegearre mei jo ministearje yn petear te gean mei Rykswettersteat oer de ferfrysings op rykswegen en dêrneist ek it opnimmen fan twatalige ferkearsbuorden yn it Reglement verkeersregels en ferkeerstekens en it Besluit administratieve bepalingen inzake het wegverkeer.

Ta beslút wol ik, as selsstannich bestjoersorgaan en út persoanlik perspektyf wei, graach noch kwyt dat ik it ús ferantwurdlikens fyn dat it Frysk oeral yn 'e provinsje rûnom sichtber wurdt. Dêrta hawwe wy lykwols wol jo stipe nedich.

Ik sjoch út nei jo reaksje en fansels bin ik ree om jo neiere taljochting te jaan oer spesifike saken, as jo dat winsklik of needsaaklik achtsje.

Mei rju achting,

drs. A.A.M. Brok

Yn ôfskrift oan it ministearje fan Ynlânske Saken en Keninkryksrelaasjes.

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen